

Ratkaisuja demotehtäviin

Tehtävä 1.1

- a) Kyllä, atominen lause.
- b) Ei, ei voida johtaa lauseenmuodostussäännöillä. Ei myöskään sisällä parilista määrää sulkuja (kts. tehtävä 5).
- c) Kyllä, vastaukseksi voi esimerkiksi antaa jäsennykspuun, josta muodostussääntöjen soveltaminen käy ilmi.
- d) Ei, luonnollista kieltä.

Tehtävä 1.2

- a) $\neg A \rightarrow \neg B$, kun
 $A = \text{”Sinä autat”}$
 $B = \text{”Saan työn valmiiksi”}$
- b) $\neg A \wedge \neg B$, kun
 $A = \text{”Tippa tappaa”}$
 $B = \text{”Ämpäriin hukkuu”}$
- c) $A \vee B \vee C$, kun
 $A = \text{”Kuljen työmatkat jalan”}$
 $B = \text{”Kuljen työmatkat pyörällä”}$
 $C = \text{”Kuljen työmatkat joskus autolla”}$
- d) Joko: A , kun
 $A = \text{”Merja ja Arto tulevat meille kylään”}$
tai: $A \wedge B$, kun
 $A = \text{”Merja tulee meille kylään”}$
 $B = \text{”Arto tulee meille kylään”}$
- e) Esim. $A \rightarrow \neg B$ tai $A \wedge \neg B$, kun
 $A = \text{”Olet ollut ilkeä”}$
 $B = \text{”Saat jälkiruokaa”}$

- f) Esim. $A \wedge B$, kun
 $A = \text{”Manuaali oli pitkä”}$
 $B = \text{”Manuaali tuntui loppuvan kesken”}$
- g) $A \vee \neg A \rightarrow \neg B \vee (C \wedge D)$, kun
 $A = \text{”Minulta kysytään”}$
 $B = \text{”Hänen kannattaa ostaa auto”}$
 $C = \text{”Hänen on asuttava kaukana työpaikastaan”}$
 $D = \text{”Bensiinin on tultava halvemmaksi”}$

Tehtävä 1.3

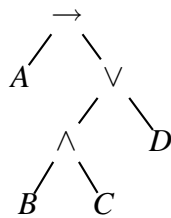
Sovelletaan sopimuksia konnektiivien vahvuusjärjestyksestä:

- a) $A \rightarrow (B \wedge C) \vee D$
- b) $(A \rightarrow B) \wedge (B \rightarrow C) \rightarrow (A \rightarrow C)$
- c) $(A \wedge (B \vee C)) \vee (A \wedge (C \vee D))$
- d) $\neg(A \wedge B) \leftrightarrow (B \rightarrow C) \wedge A$
- e) $\neg A \wedge \neg B \rightarrow \neg(A \vee B)$

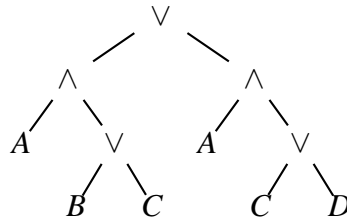
Tehtävä 1.4

Muoto määräytyy uloimmasta konnektiivista:

- a) Implikaatio.

- b) Implikaatio.
- c) Disjunktio.

d) Ekvivalenssi.

e) Implikaatio.

Tehtävä 1.5

$\neg A \rightarrow (\neg B \rightarrow C)$, $\neg(\neg A \rightarrow B) \rightarrow C$, $\neg A$, $\neg B \rightarrow C$, $\neg(\neg A \rightarrow B)$,
 C , A , $\neg B$, $\neg A \rightarrow B$, B . Lisäksi lause on itse oma alilauseensa.

Tehtävä 1.6

Perustapaus: 0-alkioisella joukolla (olettaen $0 \in \mathbb{N}$) eli tyhjällä joukolla on yksi osajoukko, se itse. Lisäksi $2^0 = 1$.

Induktio-oletus: Väite pätee arvolla $n = k$, eli k -alkioisella joukolla on 2^k osajoukkoa.

Induktioaskel: Tarkastellaan joukkoa A , jossa on $k + 1$ alkioita. Valitaan joukosta mielivaltaisesti alkio a . Joukon A osajoukot jakautuvat osajoukkojen, joissa a on mukana, joukkoon B ja osajoukkojen, joissa a ei ole mukana, joukkoon C . Joukko C on k -alkioisen joukon osajoukkojen joukko (pohdi miksi!). Induktio-oletuksen perusteella $|C| = 2^k$. Toisaalta, jokainen B :n alkio voidaan bijektiivisesti kuvata tietyksi C :n alkioksi (poistamalla a). Pätee siis $|B| = |C|$. Koska kukin A :n osajoukko kuuluu joko B :hen tai C :hen (mutta ei molempiin), on A :n osajoukkojen lukumäärä $|B| + |C| = 2^n + 2^n = 2 * 2^n = 2^{n+1}$. $\square$

Tehtävä 1.7

Todistetaan väite induktiolla lauseen sisältämien konnektiivien määrän suhteen.

Perustapaus: Lause, jossa ei ole yhtään konnektiivia on atomilause, ja se sisältää 0 sulkua (0 on parillinen luku).

Induktio-oletus: Lause, jossa on korkeintaan n konnektiivia, sisältää parillisen määrän sulkua.

Induktio-askel: Tarkastellaan lausetta f , jossa on $n + 1$ konnektiivia. Lause f on muotoa $(\neg\alpha)$, $(\alpha \vee \beta)$, $(\alpha \wedge \beta)$, $(\alpha \rightarrow \beta)$ tai $(\alpha \leftrightarrow \beta)$. Nyt kussakin mahdollisessa tapauksessa α ja β ovat lauseita, joissa on korkeintaan n konnektiivia. Induktio-oletuksen mukaan α ja β sisältävät parillisen määrän sulkua. Näin ollen lause f sisältää myös parillisen määrän sulkua.